

פרוטוקול מס' 45/ב

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי,
ט"ז באב תשי"ג (28.7.1953)
בשעה 8.50

נ י כ ח ד: חברי-הוועדה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ע. איכילוב
- י. בן-אהרן
- א. ברטן
- ח. טובי (במקום מ. וילבר)
- ק. כהנא
- ע. מימון
- ט. נורוק
- י. שפירא

מוזמנים:

- שר המשפטים פ. רוזן
- מ. אונא - יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט.
- ח. גבמון - מנהל מחלקת החודשות והרפורמות ב"קול-ישראל".

ח ט ר ד:

- ב. אזניה
- סיף אלדין אלזועבי
- ש. בנה
- ש. גדידי
- י. הררי
- סאלח חסן ח'ניפט
- א. בלפון
- ש. לורנץ
- א. דזיאל-באור
- א. טטופ
- ד. פלדמן
- ד. צברי
- י. רפאל

סדר-היום: א. אילופי גברא בוועדת-משנה

2	-	עמ'	לפניות הציבור
2	-	"	ב. קביעת זמן לדיון בחוק ההסדרה תשי"ג 1953
2	-	"	ג. קביעת זמן לדיון בחוק להסדר תפיסת סקרקים בשעת אירום (תיקון) תשי"ג - 1953
2	-	"	ד. קביעת זמן לדיון בתקציב הפיתוח לשנת 1953/54 - תשי"ג 1953
3	-	5	ה. שאלה שנתעוררה בוועדת החוקה, בקשר להסתייגות של חב. הכנ. דובין לסעיף בחוק המועמדים להתישבות חקלאית שהוחזר לוועדה
6	-	12	ו. תשובתו של נציג "קול-ישראל" על אופן עריכת המדור "הכנסת וועדותיה"
13	-	"	ז. ספריית הכנסת

א. חילופי חברי בוועדת-משנה לפניות הציבור:

היו"ר ד. בר-רב-האי: סיעת מפ"ם מבקשת להודיע, כי במקומו
חבר-הכנסת בר-יהודה יבוא חבר-הכנסת
בן-אהרן, לוועדת-המשנה לפניות הציבור.

ב. סביעת זמן לדיון בחוק ההסגרה תשי"ג 1953:

היו"ר ד. בר-רב-האי: מכיון שבאה דרישה שהדיון בחוק זה יהיה
סיעתי, עלינו לקבוע זמן לדיון זה.
אני מציע 3 שעות.

ע. איכילוב: אני מציע שעתיים.

ה ד ח ל ט

להקציב לדיון בחוק ההסגרה תשי"ג
1953 - ש ל ו ש ש ע ו ת.

ג. קביעת זמן לדיון בחוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום (תיקון) תשי"ג 1953.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אני מציע להקציב לדיון זה שתי שעות.

ה ד ח ל ט

להקציב לדיון בחוק להסדר תפיסת
מקרקעים בשעת חירום (תיקון)
תשי"ג - 1953 - ש ת י ש ע ו ת.

ד. סביעת זמן לדיון בהקציב הפיתוח: לשנת 1953/54 - תשי"ג 1953:

י. בן-אהרן: אני מציע להקציב לדיון בהקציב הפיתוח
5 שעות.

ה ד ח ל ט

חוק
להקציב לדיון בהצעת/תקציב
הפיתוח לשנת 1953/54 תשי"ג
1953 - ח ס ש ש ע ו ת

ה. שאלה שנמעוררה בן-ועדת החוקה, חוק ומשפט בקשר להסתייגות של חבר-הכנסת רובין לסעיף בחוק המועמדים להתיישבות חקלאית שהוחזר לוועדה:

לוועדה

ס. אונא - יו"ר ועדת החוקה: כזכור הוחזר/סעיף 14 של חוק

המועמדים להתיישבות חקלאית מאחר

שהיה שיבוש בניסוח. כאשר הוועדה דנה בסעיף זה בא חבר-הכנסת רובין וביקש להוסיף סעיף לחוק, בקשר להסתייגות של חברת-הכנסת מימון, אשר נתקבלה במליאת-הכנסת, ולא בקשר לסעיף 14 אשר הוחזר לוועדה. נתעוררו שתי שאלות: א. אם אפשר להציע הצעה שלא בקשר לסעיף שעליו דנים; וב. אם אפשר להציע הצעה לסעיף שנתקבל כבר במליאת-הכנסת.

אנחנו סיכמנו את דעתנו בענין זה וקבענו שאנחנו הסתייגות שנתקבלה במליאת-הכנסת שזרת אבטורד משפטי, מכיון שהיא קובעת שבמקרה שאדם פוגע בשלום ביתו הוא יגדוק. במקרה כזה תצטרך גם אשתו ללכת עמו, ועל-ידי כך תשיג חברת-הכנסת ע. מימון את המטרה ההפוכה מזו שהיא שאפה לה.

על-כן החליטה הוועדה לפנות לוועדת-הכנסת בבקשת עצה כיצד לנהוג במקרה זה, כדי לתקן או למנוע את האבטורד המשפטי אשר נוצר על-ידי קבלת ההסתייגות של חברת-הכנסת מימון.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אין אנו דנים על תוכן הענין, אלא עלינו לברר את השאלות הפרוצדוראליות

שנתעוררו כאן.

י. בן-אהרון:

נראה לי שהוועדה והיועצים המשפטיים של הוועדה הזניחו עצה לחברת-הכנסת עדה להכניס הצעה אלטרנטיבית הנובעת מעצם קבלת ההסתייגות, עליה שלה נתקבלה, בשאלת השאלה: אם הבעל מורחק מן המושב בשל הפרת שלום-בית - מה גורל האשה, האם היא גם-כן מורחקת יחד איתו? ואם כך הוא הדבר - מה התועלת שיש בסעיף זה? ההסתייגות של חברת-הכנסת מימון מצדיקה השלמה ועל-כן טוב יותר לתת מקום להצעה נוספת מאשר להשאיר את הדבר פתוח להתדיינות בכל מקרה ומקרה, מבלי שהחוק יקבע הלכה פסוקה בענין.

השאלה מבחינה פורמאלית רצינית מאוד, אם כי הענין עצמו הוא קטן. אין לבעיה זו כל קשר לסעיף 14. סעיף זה הוחזר על-ידי הכנסת לוועדה לשם ניסוח. משום שסעיף זה מדבר על סידורים למתן משק אלטרנטיבי במקרה של הרחקה. משק זה ישאר בידי הבעל או האשה? וזאת כוונת ההסתייגות של חבר-הכנסת רובין.

כדי לפתור את הבעיה הפורמאלית, ולא להשאיר חוק בלתי-מושלם הנושא עמו עוול - אני מציע שיקחו את כל החוק בחזרה ויתקנו את הדבר.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

הכוונה של הפרדה בין הקריאה בשלישית והקריאה הרביעית (כפי שהקריאות נקראות בהצעת התקנון) היתה לאפשר עיון מחדש בחוק, במקרה של קבלת ההסתייגות על-ידי הכנסת, וכדי למנוע סתירות העלולות להיווצר מכך. ברצוני לצטט קטע מתוך הצעת התקנון אשר עובדה על-ידי ועדת-המשנה לתקנון - אם כי אין הוא מחייב עדיין - בנידון זה, כי גם ועדת-המשנה ראתה לפנייה, בשעת דיוניה, מקרה כגון זה. (סעיף 77(ו) - 79).

28.7.1953

שאלה שנתעוררה בוועדת החוקה בענין חוק המועמדים להתישבות חקלאית (הצעת ח. רובין)

"הכנסת רשאית, בכל שלב של הקריאה השלישית, להחזיר את הצעת החוק, או כל חלק ממנה, לוועדה שדנה בה בקריאה שניה. החזירה הכנסת הצעת חוק לוועדה שדנה בקריאה שניה והיא הובאה שנית לקריאה שלישית, תמשיך הכנסת את הדיון בשלב אליו הגיעה בדיון הקודם. בתום ההצבעה בכל סעיפי החוק, תצביע הכנסת בקריאה רביעית, בלי ויכוח נוסף, על הנוסח הסופי של החוק כולו, כפי שנתקבל בקריאה השלישית. הקריאה הרביעית תהיה מיד אחרי סיום הקריאה השלישית, אלא אם דרשו הממשלה או יו"ר הוועדה לדחותה לשיבה אחרת. במקרה זה, תתקיים הקריאה הרביעית לא יאוחר מאשר בשבוע הבא לאחר תום הקריאה השלישית. לפני הגשת הצעת החוק לקריאה שלישית, רשאית הממשלה, בכל שלב של הדיון, לדרוש מהוועדה הדנה בקריאה שניה בהצעת החוק לחזור ולדון בהצעת החוק לשם הצעת תיקונים בגבולות הנושא, וכן רשאית הממשלה לחזור בה מהצעת החוק ולשוב ולהביאה מחדש לקריאה ראשונה אם תרצה בכך".

זהו בסיון מצע ועדת-המסנה לתקנון לפתור בעיה כזו. אני חושב שזאת היא הדבר, אם כי תקנון זה אינו מחייב. אם לנקוט לפי קו זה, רשאית הוועדה לקחת את החוק חזרה - הסועדה או הממשלה רשאית לדרוש לדחות את ההצבעה הרביעית ולקחת בינתיים את החוק חזרה כדי להכניס בו את התיקונים הדרושים.

ע. מימון: אינני מבינה מה השאלה שנתעוררה כאן. ברור, שאם מרחיקים מתיישב על אשר הפר שלום-בית צריכה האשה להשאר במקום.

י. אורי: הנוהג בתנועת המושבים הוא, כי כאשר מרחיקים מתיישב - המשפחה נשארת.

י. בן-אהרן: אני מציע להפסיק את הוויכוח ולקבל את הסיכום שהוצע על-ידי היושב-ראש.

הז'נ'ר ד. בר-רב-האי: המסקנה שיש להסיק מהצעתי היא, שדוחים בשלב זה את הסתייגותו של חבר-הכנסת רובין. אם לאחר הקריאה השלישית יבצה מישהו להציע לדחות את הקריאה הרביעית כדי לבדוק את החוק מחדש - הוא יוכל לעשות כך.

ס. אונא: אין ספק שלפי נוסח החוק אין כל אפשרות להפרדה בין המשפחה על-סמך כרעת הוועדה. ז.א. הרחקה פיקושה הרחקת המשפחה כולה. זהו אבסורד תחוקתי. חבר-הכנסת אורי טען, כי המשפחה נשארת - אין לדבר זה כל אחיזה תחוקתית.

י. בן-אהרן: דבריו של חבר-הכנסת אורי מתייחסים לעקרון המקובל בתנועת המושבים, שעל החוזה חותמים שני בני-הזוג.

ס. אונא: היועצים המשפטיים טוענים, כי אם נשאיר את החוק כפי שהוא לאחר קבלת ההסתייגות של חברת-הכנסת מימון, יהיה הסעיף הזה בבחינת אות מתה. אם רוצים להשתמש בסעיף זה, יש למצוא דרך כיצד לתקן את הדבר. לפי דעתי רק הממשלה רשאית לקחת חזרה את החוק, ובמיוחד את אותם הסעיפים אשר עליהם קבר הצביעה הכנסת.

28.7.1953

שאלה שנתעוררה בוועדת החוקה
בענין חוק המועמטים להתיישבות
חקלאית (הצעת ח. רובין)

י. בן-אהרן:

אני מוכן להצביע בעד זה שלא תהיה
הסתייגות בשלב זה, אבל בתנאי שיהיה
מוסכם שהענין יוחזר לוועדה לבירור מחדש לפני ההצבעה הסופית.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

זה ענינו של יושב-ראש הוועדה הנוגעת
בדבר.

שר המשפטים פ. רוזן:

יש לי קצת ספק אם הדבר ניתן להעשות
בדרך זו. עד עכשו יכולה הממשלה לקחת
חזרה את החוק בכל שלב, אך ספק אם הדבר חל על טעיפים אשר נתקבלו
כבר בכנסת. אילו דרשו, מיד לאחר ההצבעה, לקיים הצבעה שניה - היה
הדבר ניתן. אך אין הדבר ניתן להצבעה מחדש לאחר שבועיים. הדרך
היחידה היא, שהממשלה תיקח בחזרה את כל החוק ותחזירו לכנסת בנוסח
הוועדה עם ההסתייגות של חברת-הכנסת מימון, או שהיא תוותר לגמרי
על ההצעה שלה. אך את זאת תעשה הממשלה רק אם יהיה מוסכם בין המפלגות
שהקריאות השונות בכנסת תהיינה פורמאלית בלבד. לפני שאין זמן לדיון
מחדש בשאלה. מבחינה פורמאלית תנתן כאן שוב אפשרות לקריאה ראשונה.
מאידך, יתכן שהממשלה תאמר שהיא משלימה עם המצב ותתקן את החוק רק
כעבור מחצית השנה. ז.א. אנו נוציא חוק בלתי-מושלם, אשר יתוקן פעם.

ע. איכילוב:

אני מציע שדרהמשפטים ייצא מישיבה
זו מצויד בדיעה שכל הענין הוא פורמאלי.

שר המשפטים פ. רוזן:

אם הצעתו של היושב-ראש ניתנת לביצוע -
היא הרבה יותר מעשית. אולי רצוי שנקבל

בינתיים טעיף זה של התקנון?

ה ד ח ל ט

אין מקום להסתייגותו של חבר-הכנסת
ח. רובין לסעיף 14 של חוק המועמדים
להתיישבות חקלאית היות והיא אינה נובעת
מן הסעיף הזה, אשר רק הוא הוחזר לוועדה.

ה. תשובתו של בציג "קול-ישראל" על אנפן עריכת המדור "הכנסת וועדותיה":

היו"ר ד. בר-רב-האי:

מר גבתון ישיב עתה על השאלות שחברי-הוועדה
הציגו לו בישיבה הקודמת.

ת. טובי:

האם סעיף זה כולל גם את הצעתו של חבר-הכנסת
וילנר לדון על הפליות פוליטיות בשירות
השידור?

היו"ר ד. בר-רב-האי:

לא. זה דבר נפרד לגמרי, מפני שאין הוא
שייך לוועדת-הכנסת, אנו דנים בבעיה זו,
משום שהמדובר הוא במדור "בכנסת וועדותיה".

ח. גבתון:

עבודת שירות השידור נמצאת בסמכותה של
ועדת-החינוך.

אענה על השאלות אשר נתעוררו בישיבה הקודמת.
חבר-הכנסת בן-אהרן עורך שאלה עקרונית: אם אפשר לערוך מטעם הכנסת את
המדור "בכנסת וועדותיה". מבחינה טכנית הדבר אפשרי. הכנסת יכולה
למנות עורך למדור הזה, כפי שהיא ממנה מסגנן ל"דברי הכנסת", ודבר
ייעשה בשיתוף-פעולה עם שירות השידור. אך פה מתעוררת שאלה עקרונית
של מדיניות שירות השידור. משרד-החוץ גם-כן לא-פעם עורך שאלה זו,
שיש לה אומץ בשירות השידור האמריקני. שם יש לשר החוץ האמריקני
מדור משלו. אך אם נלך בדרך זו, יוכל בית-המשפט העליון לדרוש שדברים
הנמסרים על בית-המשפט העליון יהיו נתונים בידו. מבחינה טכנית
אפשרי שהכנסת תמנה אדם שיערוך את המדור. אבל כאן מתעוררת שאלה של
מדיניות השידור עצמו, והיא אינו בנויה כך שכל אנפן שלטון יש לו
אקס-טריטוריאליות בשירות השידור. אך, כמובן, הדבר אינו נתון להחלטתנו.

חבר-הכנסת איכילוב היה מעוניין לדעת כיצד
נעשה המדור, אם מקליטים את כל הדברים ואחר-כך בוחרים מתוכם את הרצוי,
או שמקליטים באומים וקטעים מסוימים בלבד. ובכן, מקליטים את כל
הדברים - לא בכל שלושת הימים שהכנסת עובדת. אך אם העורך בוחר לו
בעיה אחת או שתיים מתוך דינני הכנסת, הוא מקליט את כל הבאומים שהושמעו
באותו נושא, ומתוכם הוא בוחר את הקטעים שהוא משמיע. קיים רק קושי
טכני אחד, שהסרטים שעליהם מסריטים את הבאומים הם של חצי שעה ויש
להחליפם מדי פעם בפעם. לפעמים קורה שיש להחליפם באמצע באום, ואפילו
בחלק החשוב ביותר, וחברי-כנסת המופיעים במדור זה, יודעים שמבקשים מהם
להופיע בתא השידור ומסרטים את דברים לאחר, מפני שדוקא אותו קטע
שהעורך מעוניין בו - אינו בסרט. אך בדרך-כלל מסריטים את הכל.

אין לנו רשימה. איננו שומרים על רשימה
של אלה המופיעים בכל תכנית, מפני שאין צוה שום מפתח וכל תכנית ערוכה
לפי סדר הדיונים באותו שבוע.

הרב פלדמן שאל: מי מחליט מי חשוב? אינני
יודע מי מחליט - אנחנו בוודאי איננו מחליטים מי חשוב. מה חשוב? ...
אני חושב שגם בין חברי-הכנסת ובין הסופרים הפרלמנטאריים יש מעין
הסכמה כללית איזה באומים הצטיינו בכל דיון. יש אולי ויכוח על
באומים שבגבול, אבל יש כמה באומים שהם מצטיינים באותו דיון. לא היה
מקרה שנאומים כאלה לא נכללו במדור, בין אם הם של חברי הטיעות הקטנות,
ובין אם הם של חברי הטיעות הגדולות. בענין זה יש תמיד הסכמה כללית
בין חברי-הכנסת ובין הסופרים הפרלמנטאריים (כולל את סופרו של "קול
ישראל"). (ע. איכילוב: האם זוכר אתה את התכנית שהיתה לפני שבועיים?)

ח. גבתון:

התכנית על חוק הגנת הדיירים? בתכנית זו ניתן כל באומו של השר, אשר הטביר את החוק. אחר-כך לא נתן העורך את דברי המתווכחים, בקולם, אלא נתן סיכום של דבריהם. אחר-כך היו 4 הצעות לסדר-היום, במידה שאני זוכר, של חבר-הכנסת בדר בענין סעיף 111, של חבר-הכנסת מינץ בענין השבת, של חבר-הכנסת בסתוני בענין הלנת שכר עובדי-המדינה ושל חבר-הכנסת ע. אסף בענין שובי-הספר. בכל הצעה ניתן עיקר ההצעה לסדר-היום ותשובת השר. זה היתה התכנית לפני שבועיים.

הכוונה היא גם לכוון את מבנה המדור ולפעמים מופיע יו"ר ועדה מטוימת ומטביר חוק. הכל נעשה כדי שלא להכנס לתוך שיגרה הן מבחינת מבנה המדור והן מבחינת תכנון.

אינני רוצה להתעלם מן העובדה שיש לחברי הטיעות הגדולות יותר אפשרויות ויותר סיכויים להופיע ממדור זה. עצם העובדה שכל הצעת-חוק מוגשת על-ידי שר - ורוב השרים הם חברי שתי הטיעות הגדולות - עצם העובדה שאנחנו מקדישים תשומת-לב ליושב-ראש הוועדות, וכאן שוב החלוקה היא לפי גודל הטיעות - מביאה לידי-כך שהטיעות הגדולות מופיעות יותר במדור זה. יכול לפעמים להיות שעורך המדור אולי חושב שדברי הנואם שבה ויציג בוויכוח את הטיעה הגדולה, אינם כשלעצמם כל-כך חשובים, אבל עצם העובדה שהוא הביא לידי ביטוי את דעת הטיעה הגדולה, ושאר-כך היא בלי ספק תשפיע על תוצאות הדיון - מחייבת לתת את הדברים. אם יש דברים של טיעות קטנות אשר מצטיינים בוויכוח - אלא בוודאי טובאים במדור.

חבר-הכנסת אורי עורך בעיה אחרת והיא בלי ספק קיימת - בעיית חברי של הטיעות הגדולות, אשר מגיעים לבמת הנואמים רק לעתים רחוקות. זאת היא שוב בעיה של הכנסת ולא שלנו. אך במידה שהדבר תלוי בנו, אנו מעוניינים שחברי-כנסת המופיעים לעתים רחוקות יישמעו יותר למען המאזינים, מפני שאני בטוח שהמאזינים כבר נלאו לשמוע תמיד את אותם הקולות. אין ספק שאם מופיע חבר-כנסת מטיעה גדולה, והוא אינו מראשי המדברים - אנו מעוניינים למסור את דבריו. למשל, בוויכוח על חוק חינוך ממלכתי הופיע חבר אחד, שהוא תמיד הדובר בעניני חינוך והופיע חבר אחר, אשר בדרך-כלל אינו מופיע על במת-הכנסת - אנחנו נתנו את האיש שאינו מופיע בדרך-כלל, את חבר-הכנסת י. סמילנסקי, אם כי הדובר של הטיעה בענין חינוך הוא חבר-הכנסת גורי. קיימת בעיה זו שעורך חבר-הכנסת אורי, אך אנו משתדלים ללכת לפי קו שחבר תכנסת אורי לא יערער עליו. אגב, התלונה באותו בוקר היתה מוזדקת. היתה תקלה שאחד מעובדי שירות-השידור לא קלט שם אחד בטלפון, והעורך רצה למצוא תרופה לזה והשמיט את כל השמות. התלונה היתה צודקת והערתי אל-כך לעורך.

חבר-הכנסת בבה עורך את השאלה של המדור "השולחן העגול". אין זה ענין של המחלקה שלנו, הוא נכלל במסגרת התכניות הכלליות. עד כמה שידוע לי אין כל קשר בין העובדה שחבר-הכנסת א. כהן נבחר כעורך המדור לבין העובדה שהוא חבר-כנסת. הוא מופיע ברדיו לעתים קרובות ומצאו שהוא מתאים למדור זה. מקרה אצא גם שהוא בחר בחברי-כנסת אחרים שישתתפו בתכנית.

חברת-הכנסת רוזיאל-נאור עוררה את השאלה של אישים בחודשות: מדוע אנחנו נותנים בחודשות דברי שר אשר מופיע באספה מפלגתית ואיננו נותנים דברים של ראשי מפלגות אחרות. אנחנו נותנים דברי שר באספה מפלגתית רק במדה שהוא מדבר בעניני ציבור שיש להם ענין כללי. למשל, אם שר האוצר בחר באספת מפא"י בכפר-סבא כדי להודיע על חתימת החוזה בדבר הפקת הנחושת - מסרנו את דבריו לא משום שהוא נאם באספת מפא"י, אלא משום שהיתה חדשה בדבריו. אבל בלי ספק איננו נותנים את

ועדת-הכנסת
28.7.1953
תשובת נציג
"קול-ישראל"

ח. גבתון:

כל הרויכווים הבין-מפלגתיים בין אם משתתפים בהם שרים או ראשי מפלגות אחרות. אבל ברור, שאם שר בוחר לו כמה מפלגתית כדי להודיע ענין של חדשות - אנו מוטרפים את דבריו. וברור שאנו מוטרפים איפה הוא אמר את הדברים ובאיזו נסיבות.

חבר-הכנסת וילנר עורך שאלה של הודעות. אין זה ענין של מפלגות. יכולות להמסר הודעות של ויצ"ו ושל ארגון אמהות עובדות ושל בית חינוך עוררים. אם יש הודעה דחופה שאנו מתבקשים להודיע - אנו משדרים אותה. אם חבר-הכנסת בנשוב התעכב בכנסת ולא היה יכול להופיע בקיבוץ בנגב, במקום שצריך היה להרצות, הוא ביקש מאתנו להודיע על-כך - וכן עשינו. אין כאן שום שאלה של חלוקה מפלגתית.

בענין דבריו הכלליים של חבר-הכנסת וילנר, כי קיימת הפליה פוליטית - זהו ענין של שאילתה לשר.

עם כל מה שאמרתי להצדקת המדור - העורך אינו אלא בשר ודם. חברי-הכנסת יודעים שאפילו כתבים של עתונים מפלגתיים מקבלים מהם הדרכה קבועה אחרי כל ישיבה. אני מבקש מאת חברי-הכנסת לתת אותה הדרכה גם לעורך המדור הזה. אני באמת מבקש שידריכו במידת האפשר את העורך של מדור הזה, ובמידת האפשר, בזמן העומד לרשותו, הוא יקבל הדרכה זו וימלא את מבוקשם - אם הם חושבים שבדבריהם יש קטע חשוב.

בעקבות הדיון שהיה פה וההצעה שהושמעה אנו כנראה נרחיב את המדור מרבע שעה למחציתה באופן קבוע, כדי שתהיה לעורך יותר אפשר להשמיע את דברי הנואמים.

ע. טימון: מדוע לא הובאו דברי בקשר לחוק השירות הלאומי? הם היו ראויים להשמע.

היור ד. בר-רב-האי: בישיבה הקודמת הוצגו שאלות למר גבתון והוא השיב עליהן היום. אנו מודים לו.

ת. טובי: השומע הערבי מעוניין לשמוע מה שמדובר על עניני הערבים, המועלים בפעם בפעם מעל מנת-הכנסת. אני מציע למר גבתון לקחת את הדבר הזה בחשבון.

ח. גבתון: במידה שהמדור הערבי עובר עכשו לירושלים, יקל עלינו הדבר מבחינת כוח-האדם.

(מר גבתון עוזב את הישיבה).

ע. איכילוב: את דברי על נושא זה לא אשא מבחינת אופוזיציונית או קואליציונית. אילו היו תנאי העבודה של הכנסת יותר שקטים ונוחים, ולא היו מלווים במתח - היה אפשר לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת בן-אהרן. כיום, הצעה כזו אינה ניתנת לביצוע, ואני מקווה שעבודת הכנסת השלישית תצדיק את האפשרות של ביצוע הצעתו, אם כי אני בטוח שגם אילו התנהל המדור הזה על-ידי הכנסת היו באים בהערות וביקורת, ואולי אף יותר מעתה.

ע. איכילוב: יש יסוד לקובלנה על עבודת מדור זה. כמה פעמים הקשבתי לשידור זה ולא נתרשמת מן הסדר הטוב ביותר. לדעתי צודקת חברת-הכנסת מימון בשאלתה. בכרוונה הצגתי למר גבתון שאלה על התכנית לפני שבועיים. דומני שאין איש במדינה אשר אינו מתעניין בחוק הגנת הדיירים, ודוקא אז לא ניתנו דברי המתווכחים, אלא רק דברי השר. אינני מהסס לומר שנשאר לפלא בעיני מדוע דוקא אז לא ניתנו קטעים מנאומים. ראיתי כמה פעמים כיצד מתייעצים - ולא דוקא על רקע מפלגתי - את מי לתת ואת מי לא לתת במדור זה. אינני מאשים איש בכך, אך אם כבר קיימת התייעצות כזו, מדוע לא תהיה ועדה קבועה מורכבת מאברי-כנסת?

אני חושב שטוב שבאה הקובלנה של חבר-הכנסת נורוק וטוב שב"כ שירות השידור היה כאן. אני מציע להחליט שיש לנהל רשימה של ההופעות. על-כן גם שאלתי את מר גבתון אם יש להם רשימה כזו. אני מניח שאין - אך אני רוצה שתהיה. אני רוצה שוועדת-הכנסת, כעבור מחצית השנה תוכל לבדוק כמה אנשים הקליטו וכמה השמיעו, ואז אפשר יהיה לדעת אם קיפחו מפלגות קטנות או לא. אני מבקש שיו"ר הוועדה ימסור לאחראי על המדור את חוות-הדעת של חברי ועדה זו. (היו"ר ד. בן-גוריון: אני נדרוש רשימה של אנשים שהוקלטו או הוזכרו במדור - תמעורר שאלה באיזו מידה הם הוזכרו). אני רוצה שתהיה לנו אפשרות לבדוק את הדבר כעבור מחצית השנה.

ק. בהנא: אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת איכילוב. אני יודע שאין צדק מוחלט והטענות של היושב-ראש הן טענות. אי-אפשר יהיה אף-פעם להגיע לידי בירור מלא, אך יש צורך לעקוב אחרי הדברים.

אני מקבל את הקווים הכלליים אשר מסר עליהם מר גבתון. אילו היו העניינים מתנהלים לפי הקווים הכלליים האלה - היה הכל טוב. אך אין הדבר כך וברצוני להזכיר רק כמה דוגמאות. הוא למשל אמר, שחברי-כנסת אשר הצטיינו בנאומיהם, דבריהם מוקלטים. היה דיון על חוק חינוך מטלמתי והופיע חבר-הכנסת בן-יעקב. היתה בדבריו גישה מיוחדת והם הצטיינו בצורה שנאמרו. הם לא הושמעו. נאמר רק שהוא דיבר. ודוגמה שניה: היה דיון בחוק האנטומיה והפתולוגיה. הושמעו דברי הוויכוח של השר עם חבר-הכנסת בן-יעקב ואתי ודברי הסיכום של השר. אם השר מתווכח רק אתם - האם לא היה מקום להביא גם את דברים את החברים אשר הביעו דעה מיוחדת זו. הוא הדין לגבי הצעות לסדר-היום. הובאו 4 הצעות. היתה הצעה חמישית של חבר-הכנסת מינץ בענין החזירים והיא לא הוזכרה; לא הבאמי המציע ולא דברי התשובה של המתווכחים. באותה ישיבה אמנם הוקלטו דברי חבר-הכנסת מינץ בקצרה להצעה אחרת - ז.א. שמבחינה מפלגתית הוא על סיפוקו. אך השאלה כאן היתה עניינית ולא דוקא מפלגתית.

אני חושב שאם נקבל את הצעתו של חבר-הכנסת איכילוב נוכל לעקוב אחרי העניינים ולתקן אותם.

ט. נורוק: השאלה במקומה עומדת. בדבריו של נציג "קול ישראל" אפשר היה לשמוע יחס של ביטול לסייעות הקטנות, קיימת שיטה מטוימת, בלתי-אובייקטיבית, ב"קול-ישראל" - רוצים בכלל להחרים את הסייעות הקטנות. בעתונות אין הדבר כך. עתון אופוזיציוני מזכיר את דברי הקואליציה ועתון קואליציוני מזכיר את דברי האופוזיציה - ואילו בשירות השידור - אפילו זה אינו קיים. חברי-הכנסת מן הסייעות הקטנות אינם קיימים כלל בשביל "קול-ישראל". אני מציע לפנות בדרישה ל"קול-ישראל" להוסיף עוד רבע שעה למדור זה, על חשבון תמוסיקה לריקודים. (היו"ר ד. בן-גוריון: יש לשאול גם את השומעים).

י. שפירא:

אתחיל בהערותי האחרונה של היושב-ראש - יש לשאול גם את השומעים. העניין הוא בזה שאצלנו יש שיטה של קיצוב וחלוקה בכמה וכמה דברים וגם בכנסת. אני חושב שזהו אחד הדברים המורידים מערך הווי/כוחים בכנסת עצמה, שנוהגים בה כמו בשטח-תורה כאשר כל יהודי צריך לקבל עליה. בפרלמנטים בעולם לא כך נהוג, ויש פרלמנטים שיש להם יותר נסיון מאשר לנו ויש בעניין זה שיקול דעת מרובה לא למדור ברדיו אלא ליו"ר הכנסת. ישנם נושאים שאתה שומע אותם מדי פעם בפעם וישנם חברי-כנסת שיושבים שנים בפרלמנט ואינם משתתפים בוויכוח, וזה אינו ענין של קיפוח. הפרלמנט קיים שביל בירור עניינים. אתן דוגמא: כאשר יש למשל ויכוח על מס-הכנסה, ברור לגמרי מה מעניין את השומעים - מלבד הצד הרטורי וחשוב מאד שהוא יהיה מעניין ברדיו - אבל מלבד הצד הרטורי יש גם צד מהותי. חשוב מאד לדעת, גם לקבל, בעניינים הנחתכים על-ידי הכנסת, מה עמדת הסייעות הקובעות בעניין. בוודאי שיש בזה קיפוח למישהו. עם כל הכבוד לטיעה פלונית ואלמונית, אני כאיש הציבור רוצה לדעת מה עמדתם של הציובים הכלליים ביחס להנחות לפועלים ומה עמדת סיעת מפא"י בדבר הגבול של הפרוגרסייה במס-הכנסה. זה קובע את העניינים. דברי חבר-הכנסת בן-יעקב יכולים להיות מעניינים מאד, אך אין הם קובעים. האזרח המאזין למדור זה רוצה לדעת מה חדש, ומדברי נציגי הסייעות הגדולות, הקובעות, הוא יכול לקבל את החדשות.

אי-אפשר לדבר בעניין זה מבחינה אובייקטיבית. מנהל המדור הזה הוא אדם ולא מכונה. אם בחלק את הזמן העומד לרשותו לפי הסייעות, ימות המדור הזה. אני חושב שאנו יכולים להסתפק בהודעתו של מר גבתון. טוב שהיה ויכוח סטוב שהאחראי למדור זה שמע אותו. בוודאי עצם העובדה שהיה ויכוח ישפיע לטובה על מדור זה.

א. ברמן:

לדעתי צודק חבר-הכנסת בורוק שהמדור הזה הוא בלתי-אובייקטיבי, ולאן דוקא במיוחד כלפי הסייעות הקטנות, אלא כלפי הסייעות הקטנות השמאליות. הצעתו של חבר-הכנסת איכילוב אינה לכולה לפתור את הבעיה.

אנו תומכים בהצעתו של חבר-הכנסת בן-אהרן ואין להשוות את הכנסת לבית-הדין העליון. יש הגיון ויש טעם בכך, שהמדור הנוגע לכנסת יהיה ערוך על-ידי מנגנון הכנסת. אני תומך בהצעתו של חבר-הכנסת בורוק להרחיב את הזמן העומד לרשות המדור, ועלינו להמליץ על שינוי הקו לקו אובייקטיבי ושוויון/זכויות לסייעות הקטנות כגדולות, אופוזיציוניות וקואליציוניות, שמאליות וימניות.

י. אורי:

אני מוכן לקבל את ההצעה להגדיל את הזמן. אך אינני חושב שעל-ידי כך תחדלנה הסענות על קיפוח. אני אינני יכול לקבל את דבריו של חבר-הכנסת ברמן, שהוא מופיע מדי פעם בפעם במדור זה, ואילו אני אינני זוכה לכך. אם לדבר על קיפוח, אני חושב שהסייעות הקטנות מקופחות, משום שחבריהן מוכרחים לדבר בכל טעיף וטעיף, גם אם אין הם מתמלאים בכל ענין. ואילו אני מקופח על-ידי חברי אחרים מסייעתי, ובאופן טבעי כך הוא הדבר. שירות הטידור מוכרח לתת את דברי השר, ומכיון שכך אין הוא מביא את דברי. את התיקון יש למצוא בפנים ולא בחוץ. לא הייתי רוצה להיות במקומו של עורך מדור זה. אני מציע לחדול מלראות קיפוחים בעניין זה.

שאלו

ת. טובי:

לא אומר/מברצוני לדבר באופן בלתי-אובייקטיבי. עובדה היא ש"קול-ישראל" הוא "קול הטמשלה". מדבריהם של הנושאים הקודמים מסתבר שהם רוצים להפוך אותו ל"קול מפא"י, ואנו מתנגדים לכך. אנו צריכים להגיע למסקנות מתוך ראיית המצב שקיים כאן, מצב של הפליות פוליטיות לגבי סיעות אופוזיציוניות בכנסת. זהו דבר שהכנסת אינה יכולה להרשות אותו, אפילו אם המדור נערך על-ידי "קול-ישראל". עלינו להתערב בעניין זה. ואינני מתלונן רק בקשר

ת. טובי:

לאי-הקלטות. יש כאן זיופים של באומים ואי-מתן הדברים באמיתותם, וכרוונה להשמיץ סיעה מסוימת. ברוב המקרים הדבר הזה נוגע לסיעה הקומוניסטית. עלינו לדאוג לכך ש"קול-ישראל" לא יהיה "קול ששמיץ". אינני חושב שהמצב יתוקן על-ידי הרחבת הזמן, כל עוד לא נתקן את המדיניות. אני מסכים לדברי חבר-הכנסת שפירא שעצם הוויכוח אולי יעזור. אני מציע שלא בסתפק רק בדיון. אני מציע שהמדור הזה יהיה נתון לפיקוח ודיון פריווי של ועדת-הכנסת, למשל פעם בחודש, לשם כירור ענין זה. יש לקיים דיון כזה בנוכחותו של נציג "קול-ישראל".

אני תומך בהצעה להרחיב את המדור ולערוך רשימה, אך יחד עם זאת אני מציע לקיים פיקוח טמטיד מטעם הוועדה על מדור זה.

י. בן-אהרן:

לדעתי, מבחינה אובייקטיבית, אין זה המדור הגרוע ביותר ב"קול-ישראל" מבחינת מטמלה ואופוזיציה. אני יכול להצביע על הרבה מדורים שהם גרועים יותר, וללא בוסה הם אדגבנים של המטמלה.

אני מודה, כי אינני מקשיב לשידור זה, אך במידה שאני שומע הדים בין חברים, ברור הדבר שיש כאן תפיסה מוטעית ביחס לענין השירים. לפי דברי חבר-הכנסת שפירא יוצא שהציבוריות מעובית לשמוע את השיר מכיון שמפיו היא שומעת דבר מכריע על תכניותיו. במה דברים אמורים? אם באמת מדובר על הודעות. אמל אם הדבר הוא בדרך-כלל הסברה של מדיניות - מבחינה זו כולם שווים, לפי ערכם ומשקלם. אינני רוצה ש"קול ישראל" יהפוך את הפרופורציה. אני מבקש לקיים אותה - ואז דיינו. כמובן שמטמלה זה צירוף של מפלגות, אבל סוף סוף השאלה המכרעת אינה זו אם מוסרים את דעתו של אורי, או של גוברין, או של בן-אהרן או של חזן. השאלה היא אם מוסרים את הדברים לפי הטובה שלנו. רוב הדברים הם עמדות מפלגות. אך פה יש דבר גרוע מזה, במדה שאני שומע מפי חברים, המצב אינו כזה שלא מזכירים בכלל את דעת מפ"ם, אבל היא יוצאת מסולפת; מוציאים משפט אשר אינו מהותי ואותו מזכירים. אני הייתי מעדיף שלא יזכירו בכלל משזכירו בצורה כזו.

אינני מאשים את המנבנון באיזו מזימה. אני מתאר לי שהם עושים כמיטב יכולתם. על-כן מן הדין הוא ששעת-הכנסת תהיה בידי הכנסת. אני רוצה שהחברים יבינו. אני איני מבטיח את עצמי נגד יחסי הכוחות הקיימים. אבל תהיה איזה גישה של מוסד המייצג את הכנסת. כשם שלא יתכן ש הודעות מטמלתיות לא תמסרנה על-ידי המטמלה, כן לא יתכן שהודעות מטעם הכנסת לא תמסרנה על-ידי הכנסת. זהו המוסד המהווקק. אני רואה בזה את הפתרון היטורי. הכנסת תערוך את השעה הזו. היא תקבע עקרונות ולפיהם ינהגו.

ישנו דבר שני שאני רוצה שיביאו אותו לתשומת לבו של "קול-ישראל". באנגליה קיים נוהג מוצלח מאד, שנוסף למה ששירות השידור מוסר מן הפרלמנט, יש להם אחת לחודש מסת המפלגות. אצלנו היה קיים דבר כזה לפני הבחירות. אני חושב שמן הדין הוא שמדי פעם בפעם יקבלו נציגי הסיעות זמן, על-מנת שהם יסכמו בדבריהם-הם את מדיניותם. זה דבר אובייקטיבי והוגן, ולדעתי אין כל מניעה שנציע אותו ל"קול-ישראל". הוא יביא גם לתיקון מסוים.

אני כמובן מצטרף להצעה להרחיב את הזמן, כי זה בכל זאת יתן יותר אפשרויות לקחת בחשבון את הסיעות הקטנות. שנית, אני מציע למנות ועדת-משנה של ועדת-הכנסת אשר תברוק את האפשרות של העברת השעה לרשותה של הכנסת, ושלישית, אני מציע להמליץ בפני המדור הזה שיינתן זמן לב"כ הסיעות לסכם ב"קול-ישראל" את המדיניות שלהם בכנסת באותו זמן. אני מסכים שיהיה סייג שהזמן יוקדש רק להסברת המדיניות שלהם ולא להתקפה על המדיניות של הסיעות האחרות.

ט. בורות:

הערה אחת לחבר-הכנסת שפירא: הוא טען שציבור המאזינים מעוניין לשמוע את דעתן של הטיעות הגדולות. אני חושב שיש חלק בציבור, שבחר בנציגי הטיעות הקטנות, ויש להם הרשות והזכות לשמוע את נציגיו בכנסת.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

אני מביע כאן דעה אישית. אנצתי הדיון הזה עלול להזיק יותר מלהועיל. ואטביר מדוע אני חושב כך. כוחו של מדור זה עד לפני הישיבה שלנו לפני שבועיים, היה בזה שלא היה עליו כל לחץ של מפלגות. ישנו חבר אנשים, המנסה לפי מיטב הבנתו למטור מדי שבוע שבוע, בגבולות של 30 - 15 רגע על המתרוש בכנסת. עד לפני שבועיים הם היו חפשיים לגמרי מן המצוקה הרובצת על כולנו, שקיימות טיעות וקיימים יחסי-כוחות וקיימת אפשרות של ביקורת. הם ערכו את הדברים כפי שהם ראו אותם. פרשה זו נגמרה. הם הרגישו בפעם הראשונה, לפני שבועיים, שיש טיעות שונות וטענות שונות, ועליהם לספק דרישות מטריות. מהיום והלאה יצטרך העורך לחשוב ולהתחשב במי שחשוב יותר וממה שחשוב יותר, מי קובע ומי אינו קובע. דבר, שלפי מיטב הכנתי לא היה קיים עד כה. חבר-הכנסת בן-אהרן טוען שטיעת מפ"ם מופיעה מטולפת. בטענה כזו יכול לבוא כל-אחד מאתנו לכל עתון בארץ. כל עתון מוציא טשפט אחד ואותו הוא מדפיס. "קול-ישראל" במסגרת זו אינו בא בחשבון במקום עתון. הוא אינו חייב במתן אינפורמציה מלאה על מה שנעשה בכנסת והוא פועל לפי שיקוליט שלו, שהם שיקוליים עצמאיים של עורך.

אשר להצעתו של חבר-הכנסת בן-אהרן - לא נוכל לקבל כל החלטה בעניין זה, מבלי לקיים דיון תחילה בנוכחותו של יו"ר הכנסת. מה מוצע כאן? שמלבד "דברי-הכנסת" המלאים יופיעו "דברי-כנסת מקוצרים" באמצעות שירות השידור ועל-ידי כך נפתח פתח רחב להפליה בין הטיעות הגדולות והקטנות, כי אז תופיע השאלה הארוורה המלווה אותנו בכל עבודתנו - שאלת המפתח ושאלת הקצבת זמן לכל טיעה וטיעה. לדעתי, זוהי דרך מטוכנת ובלתי-רצויה.

אני, למשל, חושב שהיה צריך להשטיע את דבריו של חבר-הכנסת בן-עקב, מבחינת ההופעה המקורית שהיתה בהם, ומבחינה דיטורית, ובלי כל התחשבות במשקלם הפוליטי בכנסת. אך זהו ענין של עריכה.

ברור, שאם לרשות המדור הזה יעמוד זמן רב יותר, תהיה יותר אפשרות לשדר גוואמים רבים. אשר לתכנית לפני שבועיים. אני דוקא התרשמתי מכך שהובאו דברי השר בפרוטרוט. הוא הסביר את פרטי החוק, שכל אזרח במדינה מעוניין בו. לאחר זאת, חשב העורך, כי במקום להביא את דבריו של חבר-כנסת זה או אחר, הוא יסכם בקצרה את דברי כל הגוואמים.

אנו מקבלים בברכה את ההודעה על הרחבת הזמן. אינני חושב שרצוי לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת איכילוב בדבר קיהאל רשימה.

ה צ ב ע ה

הצעתו של חבר-הכנסת ע. איכילוב - לא נתקבלה.

ת. טובי:

אני הצעתי לקיים דיונים קבועים בשאלה זו.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

בכל פעם שהשאלה תועלה לדיון - אפשר יהיה לדון בה.

ה ו ח ל ט

- א. לדון בנוכחותו של יו"ר הכנסת, בהצעותיו של חבר-הכנסת בן-אהרן, שהעריכה של המדור "כנסת וועדותיה" תיעשה על-ידי הכנסת, וכי יוקצב זמן אחת לחודש לטיעות להסביר את מדיניותן.
- ב. לקבל לתשומת-לב הוועדה את הודעתו של נציג "קול-ישראל", שתורחב מסגרת הזמן המוקדש למדור זה.

ז. ספריית הכנסת:

ת. טובי:

ספריית הכנסת צריכה לשמש מקום שקט ונוח לעבודת חברי-הכנסת. והנה, אין חברי-הכנסת יכולים לעבוד בעיון בטפרייה בגללים התצפים הקיימים בה. העובדים טובלים קשות מתנאים אלה ועלינו למצוא לו פתרון.

היו"ר ד. בר-רב-הא"י: בתנאי הבנין זה - אין פתרון.

י. אורי:

כחבר ועדת-המשנה לסדרי-הבית, אני יכול למסור, כי ישבנו רבות על מדוכה זו, אך אין למצוא לה פתרון, כל עוד הכנסת יושבת בבנין זה.

היו"ר ד. בר-רב-הא"י:

אני כנני מתנגד לכך, שהטעיף הזה יעמוד בסדר-היום, אך אין למצוא פתרון לשאלה זו כרגע.

ת. טובי:

אני מציע שוועדת-המשנה לסדרי-הבית תמסור דו"ח בענין זה לוועדת-הכנסת.

ה ד ח ל ט

להטיל על ועדת-המשנה לסדרי-הבית לכרד את המצב בקשר לספרייה, ולמסור דו"ח על-כך לוועדת-הכנסת.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00